

## KOMMUNISME OG KRISTENDOM I NORD-CHINA AV NILS KJØL

Opplysningene som denne korte oversikten er bygd på, har jeg for det meste fra misjonærer i Det danske Missionselskab (DMS). Disse er kommet hjem fra Manchuria for to à tre år siden. De har således arbeidet en tid under det nye styret, og taler av selvsyn og egne erfaringer.

Litt har jeg fått fra Presbyterian Church in Ireland, China Inland Mission og Church of Scotland. Men i det vesentlige blir fremstillingen begrenset til forholdene i Manchuria. Holder imidlertid den antagelsen stikk, at de nåværende myndigheter bruker Manchuria som et slags prøvofelt for gjennomføringen av den kommunistisk-marxistiske ideologi på kinesisk jord, tør denne beretningen være et bud om hvordan den kristne kirkes kår i det øvrige China enten allerede er eller vil bli. Vi vil forsøke å se situasjonen i lys av dette dobbelte spørsmål: 1. I hvilken utstrekning har de kristne anledning til å nære sitt åndelige liv? 2. Hvilke muligheter har kirken til å nå videre ut med evangeliet?

Kirken i Manchuria er i dag delt i to. I den ene delen har menighetene fremdeles sine kirker og kapeller. De har en prest, et sterkt begrenset tall evangelister og bibelkvinner, et menighetsråd, kort sagt en ytre ledelse. Denne delen er å finne i de større byene, og utgjør om lag  $\frac{1}{3}$  av menighetene og halvparten av de kristne. Ledelsen har også her mange ganger måttet kjempe drabelig for å få beholde forsamlingshusene sine, og en har vært nødt til midlertidig å «låne bort» kirken til kinematograf, skofabrikk, uniformsfabrikk og andre formål. Men siden den nye felleskirken, The Church of Christ in China – som etter hvert har oppnådd en viss offentlig godkjenning – har fått også disse menigheter under sitt vern, ser menighetslivet, sett utenfra, ut til å fortsette noenlunde slik som før, med regelmessige gudstjenester og bønnemøter.

Men får de troende likevel den nødvendige åndelige næring? Det meldes at den tvungne deltagelse i studiegrupper og omskoleringskurser gjør det meget vanskelig for mange kristne å møte fram til menighetens møter. Til dette kommer at prester og evangelister er nødt til å ta med politisk stoff i prekenene sine. Myndighetene har et årvåkent øye med virksomheten, og passer nøye på at forkynnelsen ikke krysser deres interesser og mål. En har derfor all grunn til å spørre om tilhørerne i alminnelighet får den hele og uforfalskede Guds ords sannhet. Misjonærene beretter riktig nok om prester som nettopp gjennom lidelsene er blitt åndelig frigjort og fornyet. Men der er også de som har tapt motet helt og går med på alt.

Og så det andre spørsmålet: Er denne delen av kirken misjonerende? Så vidt en kan se, har en ingen muligheter for å drive en særskilt forkynnervirksomhet med sikte på å nå hedninger. Kirkens ekspansive mulighet begrenser seg derfor til dem den kan nå ved de offentlige sammenkomstene i menigheten og den personlige påvirkning mann og mann imellom. Hva det personlige sjelevinnerarbeid angår, er det blitt et temmelig farlig arbeide, da en bare ved å holde husandakt, risikerer å bli meldt til myndighetene av sine egne barn.

Men til vanlig er det mange som samles til gudstjenestene. En misjonær forteller at han i China aldri hadde sett en så ekte hunger etter Guds ord. En annen beretter at søndag formiddag var det normalt 150 til 200 deltakere og ved den månedlige altergangen 120. Da menigheten våren 1949 våget seg til å holde en serie møter for ikke-kristne, opplevde de å se gatekapellet fylt kveld etter kveld av en ivrig lyttende skare. Etter hvert som den kommunistiske regjering får alt under sin kontroll, ser det dog ut til at slike møter ikke blir tålt. I nevnte menighet ble det i 1949 døpt 20 voksne og 10 barn.

Den andre delen av kirken i Manchuria utgjør halve tallet på de kristne, men  $\frac{2}{3}$  av menighetene. Her har de kristne mistet forsamlingshusene sine. Under jordfordelingen tok myndighetene dem til hovedkontorer, og siden har en i de fleste tilfellene ikke fått dem igjen. Dette er situasjonen i de mindre byene og i særlig grad i landdistriktene, der livskårene for de kristne i det hele er langt hardere enn i byene.

Her har menighetene ikke lenger prest, evangelist, bibelkvinne

eller menighetsråd. Kort sagt, her er ingen ytre ledelse og intet organisert menighetsarbeide overhodet. Som en misjonær uttrykker det: Kirken er kirke ÷ institusjon.

Om denne delen blir det ofte sagt at kirken er «gått under jorden». Med det vil en betegne at den fortsetter sitt arbeide i hemmelighet i private hjem, at de kristne altså lever i en slags katakombe-tilværelse. Det berettes også om kristenflokker som samles regelmessig til bønnemøter, selv etter at de har mistet forsamlingshuset sitt. Da således en kristen fra Peking kom til en slik landsby, fikk han til sin overraskelse det svar, at menigheten ennå eksisterte. De kristne hadde ikke bare fortsatt med å komme sammen til bønn, men de felles trengsler og lidelser hadde også ført til en gjenoppdagelse og inderliggjørelse av menigheten som «et samfunn av troende, bundet sammen i Kristus og holdt oppe ved Guds makt».

Men etter de opplysninger som foreligger, må en dessverre konstatere at dette hører til unntakene. Regelen er at når menighetene mister sitt forsamlingshus og sin ledelse, skrumper de etter hvert inn til noen ganske få, og da slike som ingen ting eier og derfor ikke risikerer noe. Ja, svært mange steder, kanskje de fleste, har de kristne ikke lenger noen faste sammenkomster. Grunnen er at myndighetene er svært mistenksomme mot private møter, selv i de få tilfellene det skjer med deres fulle vitende. Til dette kommer at regjeringen har gitt strenge forbud mot alle «hemmelige selskaper». De som åpner hjemmene sine for møter, risikerer å få husundersøkelse, og må da ta de konsekvenser som følger med det.

En må vokte seg for å dra noen sammenlikning mellom forholdene i China i dag og de som var her i Norge under krigen. De kinesiske kristne er en ganske liten minoritet i et land med en befolkning på om lag 500 millioner. De kristne ideene preger f.eks. ikke den jevne manns rettskjensle, slik som i landet vårt. De har ennå ikke rukket å bli et allemannseie. De kristne i China står derfor alene, uten noen støtte fra folket som folk. Og kirken som helhet er relativt ung og umoden, uten en mange hundreårig tradisjon som vår.

De kristne som har tilhørt disse oppløste menighetene, har altså ingen anledning lenger til å få næring for sitt åndelige liv ved menighetsmessige sammenkomster. Den hjelpen som er tilgjengelig

for dem, er den andre kristne, ved tilfeldige sammentreff, måtte ha å gi, den de kan få direkte ved lesning av Guds ord eller andre bøker (ikke få steder er sangbøker, kristelig litteratur og Bibelen fratatt de kristne) og til sist, men ikke minst, den hjelpen de kan få gjennom bønnen.

Mulighetene for å utbre evangeliet blir naturligvis begrenset til den personlige påvirkning. Hvor virkningsfullt dette evangeliseringsmiddel er under slike forhold, bør en vel ikke ha noen illusjoner om. Offisielt heter det at det er trosfrihet. Men med det mener en i beste fall at det står enhver fritt å tro på hva en vil, men det er forbudt å utbre sin tro til andre.

Hva med menighetenes økonomi? Dette problemet står jo bare de menigheter overfor som fremdeles har faste arbeidere. Hvis felleskirken virkelig oppnår en juridisk anerkjennelse av regjeringen, tør en vel gå ut fra at en får lov til å samle inn et minimum av midler til menighetenes drift. Etter at de forholdsvis bemidlede menighetslemmer er blitt fratatt det de hadde for mye(!), er menighetenes økonomiske evne sterkt redusert. En må gå ut fra at ledelsen vil prøve å få budsjettet ned til et minimum, og at de faste arbeiderne fortrinnsvis må ha et borgerlig yrke ved siden av den stilling de har i menigheten.

Når det gjelder de kristne institusjonene, skoler og sykehus, er disse med noen få unntak overtatt av staten. Ledelsen av sykehusene har i mange tilfelle sett seg nødt til å be regjeringen overta dem, da en ikke fikk lov til å ta betaling selv av pasienter som hadde råd til å betale, og en således ikke fikk de nødvendige midler til driften. Og på de få sykehusene som fremdeles er i de kristnes hender, er det forbudt å holde andakt for pasientene.

Unntatt en blindeskole og en medisinsk klinikk i Mukden, eksisterer i Manchuria ingen av de såkalte sekulære skoler med kristendomsundervisning som fag. (En har jo ikke engang lov til å undervise sine egne barn i kristendommen.)

Hva presteskoler og bibelskoler angår, er de redusert fra seks til en. Denne ene er de irske presbyterianeres teologiske fakultet i Mukden. Når det gjelder Nord-China for øvrig, fortsetter, så vidt en vet, det teologiske fakultet ved Yenching Universitet. Jeg tror dog en

kan regne med at det i Nord-China også er andre preste- og bibelskoler i gang.

Et par av de frie samfunnene skal jeg omtale ganske kort.

Et av dem, Jesus-familien, er organisert som et gruppesamfunn på seksti medlemmer og flere. All eiendom er felles. Innenfor hjemmet rår en streng, nærmest sekterisk fundamentalisme med en absolutt kontroll av det enkelte medlem ved hele gruppen. Disse gruppene er særlig tallrike i Nord-China.

Et annet er «Den lille flokken», som også har vunnet en sterk utbredelse i nord. Det er en pinsebevegelse med et selvstendig og myndig lekfolk.

Sams for disse mindre samfunnene er at de er prinsipielt imot en stor og ruvende organisasjon, og vil arbeide under Åndens frie ledelse. Fordi de representerer en stedegen rørsle og ikke har stått i avhengighetsforhold til utenlandske misjonsselskaper, ble de i førstningen ikke lagt så mye merke til. I det senere har særlig det siste vært gjenstand for sterke angrep. Så vidt en vet, har dets motstand hittil vært kronet med hell.

Vel den mest kjente predikanten i Nord-China, Wang Ming-Dao, som har egen forsamling i Peking, samler fremdeles huset fullt av mennesker som spent lytter til den sterke, bibeltro og propagandafrie forkynnelsen.

Den kirke vi hører om i China i dag, er en kirke i trengselens smeltedigel. Aldri har vel en ung og ubefestet kirke kjempet en mer ulik kamp. Den har også allerede sine martyrer. Og den gamle sannhet tør også her bli stadfestet: «Martyrenes blod er kirkens utsæd.»

Menneskelig talt er det intet håp. Myndighetenes endelige mål er den fullstendige likvidering av den kristne kirke i China, selv om de i egeninteresse, under altfor vidtgående innrømmelser fra kirkens side, går med på å la den få en viss form for eksistens.

En må håpe og be om at ledelsen av den protestantiske kirke snart må finne et «ståsted», som en misjonær uttrykker det, i sitt forhold til myndighetenes krav. For det som vil avgjøre den kinesiske kirkes framtid, er likevel det den kan utrette *på tross av* myndighetenes motstand ved sin egen iboende åndskraft.